

DECIZIE

21 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Maria Ghervas

Judecătorii

Ion Druță, Dumitru Mardari

Luiza Gafton, Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Ilia Cîvîrjic,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ilia Cîvîrjic împotriva
Nadejdei Chior cu privire la restituirea împrumutului și încasarea dobânzii de
întârziere,

împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 30 ianuarie 2017, prin care a fost
admis apelul declarat de către Nadejda Chior, casată hotărârea Judecătoriei Ceadâr-
Lunga din 15 iulie 2016 și emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La data de 29 aprilie 2015, Ilia Cîvîrjic a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Nadejdei Chior cu privire la restituirea împrumutului, încasarea
dobânzii de întârziere și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, în baza recipisei din 30 mai
2014, întocmită și semnată de către pârâta Nadejda Chior, ultima a împrumutat de
la el suma de 8 905 dolari SUA, cu o dobândă de 12% anual, termenul final de
rambursare fiind 30 decembrie 2014.

Menționează că, pârâta nu și-a executat integral obligația de rambursare a
împrumutului, achitând doar suma de 2893 dolari SUA, care, conform cursului
valutar de 13,97 lei pentru 1 dolar SUA, constituie suma de 40410 lei.

Susține că, la data de 30 aprilie 2015, datoria totală împreună cu dobânda de
întârziere constituie 6992 dolari SUA.

Afirmă că, la data de 18 martie 2015, a expediat în adresa pârâtei o
reclamație, prin care a solicitat executarea benevolă a obligațiilor asumate, însă
aceasta nu a fost executată.

Solicită încasarea din contul Nadejdei Chior a sumei de 6 992 dolari SUA,
cu titlu de datorie și dobândă de întârziere, repararea prejudiciului moral în sumă
de 10 000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Ceadâr-Lunga din 30 iulie 2015 a fost admisă
parțial acțiunea și au fost încasate din contul Nadejdei Chior în beneficiul lui Ilia

Cîvîrjic datorie în sumă de 6219,76 dolari SUA sau echivalentul în lei moldovenești la cursul valutar stabilit de către Banca Națională a Moldovei la momentul executării hotărârii și taxa de stat în sumă de 3 227,85 lei. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Comrat din 15 decembrie 2015 a fost admis apelul declarat de către Nadejda Chior, casată hotărârea primei instanțe și restituită cauza spre rejudecare în prima instanță, de un alt complet de judecată.

La data de 12 februarie 2016 și 22 martie 2016, reclamantul Ilia Cîvîrjic a depus cereri, prin care și-a majorat cuantumul pretențiilor, menționând suplimentar că, la data de 06 iunie 2011, a încheiat cu Nadejda Chior contractul de împrumut, conform căruia ultima a împrumutat de la el suma de 50 000 lei, cu o dobândă lunară de 10%, pe un termen de până la 06 noiembrie 2011, iar la data de 15 iunie 2011, a încheiat contractul de împrumut, conform căruia aceasta a împrumutat suma de 40 000 lei, cu o dobândă lunară de 5%, pe un termen de până la 15 septembrie 2011.

Susține că, pârâta nu și-a executat obligațiile asumate în termen, din care considerent, contractele de împrumut din 06 iunie 2011 și 15 iunie 2011 au fost preluate la data de 07 noiembrie 2011, 12 martie 2012, 12 septembrie 2012, 01 noiembrie 2013 și 30 mai 2014, fiind stabilit un nou termen pentru restituirea împrumutului.

Afirmă că, la data de 30 mai 2014, contractul de împrumut a fost corectat în privința monedei de plată, fiind stabilit în dolari SUA în conformitate cu condițiile contractului de împrumut anterior și a fost stabilit termenul final de rambursare la data de 30 decembrie 2014.

Relevă că, în termenul stabilit, pârâta a restituit doar suma de 2893 dolari SUA, înregistrând la data de 30 decembrie 2014, o datorie pe contractele de împrumut în sumă de 6635 dolari SUA.

Mai relevă că, dobânda de întârziere calculată pe perioada lipsei contractului și, anume, 01 ianuarie 2015 - 01 februarie 2016, pe contractul de împrumut constituie 1158 dolari SUA ($89,05 \times 13 \text{ luni} = 1158 \text{ dolari SUA}$).

Invocă că, în baza recipisei din 30 mai 2014, pârâta a împrumutat suma de 8905 dolari SUA cu o dobândă de 12% anual, pe un termen de 7 luni, scadent la data de 30 decembrie 2014, însă până la data de 30 august 2014, pârâta a restituit doar suma de 2893 dolari SUA.

Menționează că, la data de 01 februarie 2016, pârâta înregistrează o datorie împreună cu dobânda de întârziere calculată pentru 13 luni (01 ianuarie 2015 - 01 februarie 2016), în sumă de 7793 dolari ($8905 + 89,05 \times 20 - 2893$).

Solicită încasarea din contul Nadejdei Chior a datoriei restante pe contractul de împrumut din 30 mai 2014 la situația din 30 decembrie 2014 în sumă de 132201 lei sau 6 635,35 ($8905 + 89,05 \times 7 - 2893$) dolari SUA calculată conform cursului valutar din 11 februarie 2016 (1 dolar = 19,9238 lei) și a dobânzii de întârziere în sumă de 23 065 lei sau 1 157,65 ($89,05 \times 13$) dolari SUA calculată pentru 13 luni (01 ianuarie 2015 – 01 februarie 2016), precum și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 1500 lei și a taxei de stat în sumă de 4102,84 lei.

Prin hotărârea Judecătorei Ceadâr-Lunga din 15 iulie 2016 a fost admisă parțial acțiunea și au fost încasate din contul Nadejdei Chior în beneficiul lui Ilia Cîvîrjic datoria în sumă de 6219,76 dolari SUA sau echivalentul în lei moldovenești conform cursului valutar stabilit de Banca Națională a Moldovei la momentul executării hotărârii și cheltuielile de judecată, compuse din taxa de stat în sumă de 3 227,85 lei și cheltuieli de asistență juridică în sumă de 1000 lei. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 30 ianuarie 2017 a fost admis apelul declarat de către Nadejda Chior, casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă acțiunea.

La data de 22 martie 2017, Ilia Cîvîrjic a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material.

Menționează că, instanța de apel, la examinarea cauzei, a ținut cont doar de argumentele invocate de către intimată în cererea de apel, prin care a afirmat că, suma împrumutată a fost restituită, iar recipisa din 30 mai 2014 este ilegală, afirmații, care, în opinia sa, nu corespund adevărului, deoarece intimata din motivul neexecutării obligațiilor asumate prin contractul de împrumut din 06 iunie 2011 și recipisa din 15 iunie 2011, i-a eliberat alte 5 recipise, prin care s-a obligat să ramburseze suma primită și nerestituită.

Susține că, instanța de apel nu a luat în considerare faptul că, conform recipiselor, intimata și-a asumat obligația de a restitui suma împrumutată și de a achita dobânda de întârziere.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 07 iunie 2017 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Conform art. 8 alin. (1) din Codul civil, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sunt prevăzute de lege, dau nașterea la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile.

Conform art. 514 din Codul civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de le produce în condițiile legii.

Conform art. 867 alin. (1) din Codul civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul)

bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la data de 30 mai 2014, intimata Nadejda Chior a împrumutat de la recurentul Ilia Cîvîrjic suma de 8905 dolari SUA pentru dezvoltarea SRL „Davinas”, pe un termen de 7 luni, de la 30 mai 2014 până la 30 decembrie 2014, cu o dobândă de 12 % anual sau 1% anual, fiind întocmită în acest sens o recipisă, care a fost semnată de către Nadejda Chior (f. d. 6).

Din materialele dosarului rezultă că, la data de 30 august 2014, intimata Nadejda Chior a restituit recurentului Ilia Cîvîrjic doar suma de 2893 dolari SUA.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Ilia Cîvîrjic a solicitat încasarea de la Nadejda Chior a împrumutului restant pe contractul de împrumut din 30 mai 2014 la situația din 30 decembrie 2014 în sumă de 132201 lei sau 6635,35 (8905 + 89,05 x 7 - 2893) dolari SUA calculată conform cursului valutar din 11 februarie 2016 (1 dolar = 19,9238 lei) și a dobânzii de întârziere în sumă de 23 065 lei sau 1 157,65 (89,05 x 13) dolari SUA calculată pentru 13 luni (01 ianuarie 2015 – 01 februarie 2016), precum și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 1500 lei și a taxei de stat în sumă de 4102,84 lei.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii, încasând de la Nadejda Chior în beneficiul lui Ilia Cîvîrjic datoria în sumă de 6219,76 dolari SUA sau echivalentul în lei moldovenești conform cursului valutar stabilit de Banca Națională a Moldovei la momentul executării hotărârii și cheltuielile de judecată, compuse din taxa de stat în sumă de 3 227,85 lei și cheltuieli de asistență juridică în sumă de 1000 lei, în rest respingând acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Nadejda Chior, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia, casând hotărârea primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre, prin care a respins acțiunea ca neîntemeiată, reținând în acest sens că, recipisa din 30 mai 2014 a fost încheiată cu intenția de a ascunde alte acte juridice și, anume, contractul de împrumut din 06 iunie 2011 și recipisa din 15 iunie 2011. Totodată, a mai reținut că, recipisa enunțată nu confirmă, de fapt, transmiterea Nadejdei Chior a sumei de 6992 dolari SUA, deoarece această datorie ar fi fost acumulată în urma contractelor de bază încheiate anterior în anul 2011.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că, soluția dată de către instanța de apel este greșită.

Conform art. 871 alin. (1) din Codul civil, împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract.

Conform art. 572 alin. (1) și (2) din Codul civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Conform art. 872 alin. (1) și (2) din Codul civil, în cazul în care împrumutatul nu restituie în termen împrumutul, împrumutătorul poate cere pentru întreaga sumă datorată o dobândă în mărimea prevăzută la art.619 dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Dacă în contract este prevăzută restituirea împrumutului în rate și împrumutatul nu restituie în modul stabilit nici cel puțin o rată, împrumutătorul poate cere restituirea imediată a întregului împrumut și a dobânzii aferente.

Actele cauzei denotă faptul că, intimata Nadejda Chior, contrar prevederilor legale enunțate, nu și-a onorat obligațiunile asumate și nu a restituit toată suma împrumutată, precum și nu a solicitat anularea recipisei întocmite la 30 mai 2014.

De asemenea, actele cauzei denotă faptul că, suma de 8905 dolari SUA a fost împrumutată personal de către Nadejda Chior, ca persoană fizică, pentru scopuri personale, dar nu de către SRL „Divanas” în persoana directorului Nadejda Chior, necâtând la faptul că pe recipisa din 30 mai 2014 a fost aplicată ștampila SRL „Divanas” și a fost indicat că, ea a împrumutat suma enunțată pentru dezvoltarea acestei întreprinderi. Or, faptul că Nadejda Chior a împrumutat suma enunțată pentru dezvoltarea întreprinderii nu exclude executarea obligației de restituire a împrumutului, deoarece aceasta putea să cheltuiască suma împrumutată în orice scop, inclusiv și pentru dezvoltarea businessului.

Conform art. 210 alin. (1) și (2) din Codul civil, trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.

În cazul în care, conform legii sau învoielii între părți, actul juridic trebuie încheiat în scris, el poate fi încheiat atât prin întocmirea unui singur înscris, semnat de părți, cât și printr-un schimb de scrisori, telegrame, telefonograme, altele asemenea, semnate de partea care le-a expedit.

La caz, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că, recipisa nu poate servi drept temei pentru încasarea sumei împrumutului, dacă acest înscris nu conține informații despre părțile contractului de împrumut și despre suma concretă a împrumutului.

În speță, însă, recipisa din 30 mai 2014 conține informații despre părțile contractului de împrumut și despre suma concretă a împrumutului și, prin urmare, poate servi drept temei pentru încasarea sumei împrumutate. Or, din materialele dosarului nu rezultă că, recipisa din 30 mai 2014 a fost încheiată cu intenția de a ascunde alte acte juridice și, anume, contractul de împrumut din 06 iunie 2011 și recipisa din 15 iunie 2011.

În asemenea circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, prima instanță temeinic și legal a admis parțial acțiunea și a încasat de la Nadejda Chior în beneficiul lui Ilia Cîvîrjic datoria în sumă de 6219,76 dolari SUA sau echivalentul în lei moldovenești conform cursului valutar stabilit de Banca Națională a Moldovei la momentul executării hotărârii.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Ilia Cîvîrjic.

Se casează decizia Curții de Apel Cahul din 30 ianuarie 2017 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ilia Cîvîrjic împotriva Nadejdei Chior cu privire la restituirea împrumutului și încasarea dobânzii de întârziere și se menține hotărârea Judecătoriei Ceadâr-Lunga din 15 iulie 2016.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătoria

Maria Ghervas

Ion Druță

Dumitru Mardari

Luiza Gafton

Mariana Pitic